

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2019 m. rugpjūčio 12 d.

Vilnius

Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir viii skyriumi įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projekto

Asociacija „Investors’ Forum“ susipažino su Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir viii skyriumi įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektu ir teikia pastabas ir pasiūlymus.

Atkreipiamo dėmesį į poreikį detaliau reglamentuoti KT atliekamų patikrinimų tvarką. Siūloma formuluotė:

- Atsižvelgiant į tai, kad tokios siūlomo reglamentavimo naujovės kaip, kad maksimalaus baudos dydžio skaičiavimo nuo „pasaulinių“ visos įmonių grupės pajamų, solidari grupės įmonių atsakomybė už baudos sumokėjimą bei naujas asociacijos narių atsakomybės reglamentavimas de jure ir de facto grėžtina atsakomybę bei plečia į Konkurencijos tarybos tyrimus įtraukiamų asmenų ratą, įstatyme turėtų būti detaliau sureglamentuotos Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo procedūros. Konkrečiai:
 - Turėtų būti aiškiai reglamentuota ūkio subjektų arba privačių asmenų patalpose atliekama patikrinimo (kratos) procedūra konkrečiai išvardinant kokias teises ir pareigas turi tiek ūkio subjektas, tiek Konkurencijos tarybos tyrėjai;
 - Turėtų būti aiškiai reglamentuotos solidariai už baudos sumokėjimą atsakingų asmenų teisės. Pvz., ar jie turi teisę ginčyti Konkurencijos tarybos nutarimo skirti baudą teisėtumą ir pagrįstumą;

- Kadangi projekte yra numatyta Konkurencijos tarybos teisė apriboti Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (BDAR) nurodytas duomenų subjektų teises, įstatyme pasigendama tokių asmenų statuso Konkurencijos tarybos tyrimo procese reglamentavimo. T.y., nėra aišku, ar jiems suteikiamos kažkokios specialios teisės ir šias teises atitinkančios Konkurencijos tarybos pareigos. Pvz., nėra aišku, ar Konkurencijos tarybos darbuotojai turi pareigą informuoti duomenų subjektus, kurių asmeniniai duomenys paimami, apie tai, kokias jie teises turi bei tai, kad jų teisės, kylančios iš BDRAR gali būti apribotos.

Pagarbiai

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai
El. p. Indre.Andrijauskiene@eimin.lt
TAIS

2019-08-28 Nr. 4R-1288-(6.6)
I 2019-07-30 pranešimą

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ NR. 19-9055 IR NR. 19-9056 DERINIMO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), susipažinusi su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektu (toliau – Konkurencijos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektu, teikia pastabas ir pasiūlymus dėl siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir jų įgyvendinimo pasekmių.

Dėl Konkurencijos įstatymo projekto 7 straipsnio

Konkurencijos įstatymo projekto 7 straipsnio 4 dalies siūlymas Konkurencijos įstatymo 19 straipsnį papildyti atskira dalimi, kurioje būtų nustatyta, kad tiek sprendimus priimančios Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai, tiek administracijos darbuotojai, palikę valstybinę tarnybą, 7 metus po tarnybos Konkurencijos taryboje pabaigos neturi teisės atstovauti kitam asmeniui ar veikti kito asmens vardu ar interesais, kai tai gali sukelti interesų konfliktą.

Administracijos vertinimu, tokia nuostata būtų nustatytas papildomas ir perteklinis ribojimas, nei nustatyta Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje, kurioje įtvirtintas draudimas vienerius metus atstovauti fiziniams ar juridiniams asmenims santykiuose su savo buvusia valstybine darbovieta, tačiau neįtvirtinta pareiga vengti interesų konflikto tol, kol tas interesų konfliktas gali kilti.

2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas (OL 2019 L 11, p. 3) (toliau – Direktyva), 4 straipsnio 2 dalies c) punkte nustatyta, kad buvę nacionalinių konkurencijos institucijų darbuotojai ir tie, kurie priimdavo sprendimus, *protingą laikotarpį* po savo darbo pabaigos neturi įsitraukti į bylą, kuri galėtų sukelti interesų konfliktą. Taigi Direktyva numato vertinamąjį kriterijų *protingas laikotarpis*, kurį kiekviena valstybė narė gali traktuoti individualiai. Konkrečiu atveju Konkurencijos įstatymo projekto pataisomis siūlomas 7 metų terminas yra per ilgas ir per daug ribojantis, todėl neprotingas. Vertinant

LIETUVOS
TEISMAI

nurodytą terminą turėtų būti atsižvelgta į darbo rinkos pokyčius, į tai, kad per tokį terminą asmuo potencialiai gali apskritai prarasti savo kompetencijas. Svarstyta, ar sprendžiant dėl termino trukmės nebūtų galima įvertinti savo esmę panašaus konkuravimo susitarimo termino (2 metai po darbo sutarties pasibaigimo), kurį numato Lietuvos Respublikos darbo kodekso 38 straipsnis. Be to, Administracijos nuomone, terminas neturėtų būti tiesiogiai siejamas su Konkurencijos tarybos vykdomų procedūrų ar tuo labiau tokių procedūrų teisminės priežiūros trukme.

Dėl Konkurencijos įstatymo projekto 11 straipsnio

Siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos 11 straipsnio 2 dalies nuostatas dėl pagreintų laikinųjų priemonių teisminės peržiūros procedūrų, Konkurencijos įstatymo projekto 11 straipsniu siūloma sutrumpinti Konkurencijos įstatymo 26 straipsnyje įtvirtintą Konkurencijos tarybos nutarimų taikyti laikinas priemones apskundimo terminą nuo 1 mėnesio iki 7 kalendorinių dienų.

Konkrencijos įstatymo 11 straipsniu taip pat siūloma nustatyti, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas pareiškėjo skundą dėl laikinųjų priemonių turi išnagrinėti per 10 darbo dienų nuo tokio skundo gavimo. Atitinkamai siūloma Konkurencijos įstatyme įtvirtinti 7 kalendorinių dienų Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo apskundimo terminą aukštesnės instancijos teismui. Taip pat siūloma nustatyti, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas šį klausimą išspręstų per 45 kalendorines dienas nuo bylos gavimo teisme dienos.

Administracijos nuomone, siūlymas nustatyti pagreintą laikinųjų priemonių teisminės peržiūros procedūrą, svarstytinas. Specialiuose įstatymuose įtvirtinti sutrumpinti teisminės peržiūros terminai turi ne tik užtikrinti greitą laikinųjų priemonių teisminės peržiūros procedūrą, bet ir kiek įmanoma geriausią proceso kokybę.

Šiuo požiūriu diskutuotinas projektų rengėjų siekis nustatyti sutrumpintą 10 darbo dienų terminą skundai nagrinėti pirmosios instancijos teisme. Manytina, kad tokio trumpo termino nustatymas, pagal analogiją taikant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 70 straipsnio 4 dalį, šiuo atveju nėra pakankamas ir teisiškai pagrįstas, nes teisiniai santykiai, susiklostę teismui sprendžiant vienos iš šalių prašymą taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, nėra panašūs į teisinius santykius, kurie susidarys teismui sprendžiant administracinę bylą dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo pritaikytos laikinosios priemonės.

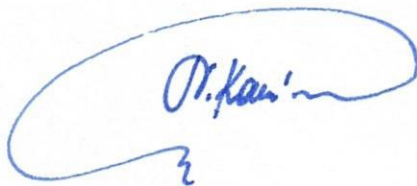
Pastebėtina, kad specialiais įstatymais gali būti nustatyti trumpesni administracinių bylų nagrinėjimo terminai (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“). Tačiau skundo priėmimo klausimas sprendžiamas ir pasiruošimas administracinės bylos nagrinėjimui vyksta laikantis procesinių terminų, kurie numatyti ABTĮ. ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad gavus teisme skundą (prašymą, pareiškimą), administracinio teismo pirmininkas ar teisėjas jo priėmimo klausimą išsprendžia ne vėliau kaip per 7 darbo dienas. ABTĮ 71 straipsnis numato, kad teismo pirmininkas ar teisėjas nusiunčia atsakovui skundo (prašymo, pareiškimo) nuorašą (skaitmeninę kopiją), o reikiamais atvejais – ir pridėtų prie jo dokumentų nuorašus (skaitmenines kopijas), taip pat paprastai nustato ne trumpesnę kaip 14 kalendorinių dienų nuo skundo (prašymo, pareiškimo) nuorašo (skaitmeninės kopijos) gavimo terminą, per kurį atsakovas raštu privalo pateikti teismui savo atsiliepimą į skundą (prašymą, pareiškimą).

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, abejotina, ar per siūlomą 10 darbo dienų terminą objektyviai įmanoma tinkamai pasiruošti administracinės bylos nagrinėjimui ir bylą išnagrinėti. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad pakeitimais siūlomas terminas, skirtas apeliacinės instancijos teismui administracinę bylą išnagrinėti apeliacine tvarka, yra daugiau nei 3 kartus ilgesnis nei terminas, nustatytas pirmosios instancijos teismui, nors nėra aiškūs būtent tokio termino nustatymo motyvai.

Administracijos vertinimu, siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos reikalavimus, sprendžiant dėl ne trumpesnio kaip 1 mėnesio termino skundai Vilniaus apygardos administraciniame teisme

išnagrinėti nustatymo. Atsižvelgus į tai, kad siūloma nustatyti 45 kalendorinių dienų terminą apeliaciniam skundui išnagrinėti, analogiškas terminas galėtų būti nustatomas ir skundo išnagrinėjimui Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2019-08-14 Nr. S. 157

į 2019-07-30 Nr. 3-2921

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 391 STRAIPSNIU IR VIII SKYRIUMI ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS POLITIKŲ IR VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDĖLIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos pramonininkų konfederacija susipažino su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos derinti pateiktu įstatymų projektais ir teikia pastabas dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projekto (toliau – Projektas).

Pirmiausia, atkreiptinas dėmesys, jog tai yra trečias LR konkurencijos įstatymo pakeitimas per paskutinius pusę metų – Konkurencijos įstatymas jau buvo keistas 2019-03-14 ir 2019-06-13 įstatymais Nr. XIII-1989 ir Nr. XIII-2219. Tokia pakeitimų „sparta“ neturėtų būti įprasta praktika, ypač turint omenyje, kad Konkurencijos įstatymas numato faktiškai didžiausių ekonominių sankcijų taikymą visoje teisės sistemoje, o šiuo įstatymu reglamentuojami klausimai yra itin jautrūs. Sporadiškas Konkurencijos įstatymo keitimas kelia pagrįstų abejonių, ar įstatymų leidyba šioje srityje yra įgyvendinama pakankamai atsakingai, t. y. priimant gerai apgalvotus, su ilgalaikiais konkurencijos politikos tikslais suderintus pakeitimus. Atsižvelgdami į tai, **siūlome Konkurencijos įstatymo pakeitimo klausimus svarstyti 2020 m. pavasario ar rudens Seimo sesijoje, prieš tai organizavus platesnio masto diskusiją dėl įstatymo projekte siūlomų pakeitimų.**

Antra, **nepritariame siūlomai Konkurencijos įstatymo 11 str. 8 d. formuluotei, kadangi:**

- a. ji yra labai neapibrėžta;
- b. galiojantis Konkurencijos įstatymas numato visą eilę priemonių, kurios turėtų užtikrinti, kad Konkurencijos tarybos priimami nagrinėti pranešimai apie koncentraciją būtų kokybiški. Pirmą, Konkurencijos taryba yra gavusi itin plačią diskreciją spręsti, ar ūkio subjekto teikiamas pranešimas apie koncentraciją atitinka įstatymo reikalavimus. Antra, įstatyme yra numatyta galimybė stabdyti koncentracijos nagrinėjimo procedūrą, jeigu ūkio subjektai pateikia ne visą informaciją. Be to, Konkurencijos taryba taiko EUR 9 000 rinkliavą už pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimą. Atitinkamai, pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimo procedūros specifiška yra ta, kad šiame procese dalyvauja lygiais pagrindais tiek ūkio subjektas, tiek Konkurencijos tarybos pareigūnai, kurie turėtų įvertinti pranešimų tinkamumą, papildomos informacijos poreikį ir pan., tuo labiau, kad ūkio subjektai už tai susimoka;
- c. įstatyme įtvirtintas koncentracijų kontrolės režimas galioja jau beveik 20 metų. Tuo tarpu projektą lydinčiame aiškinamajame rašte nepagrindžiama, kodėl siūlomas pakeitimas yra itin

opus, t. y. kad tokia nuostata yra realiai reikalinga ir kad tokios nuostatos priėmimo nauda nusvers galimas rizikas, susijusias su jos abstraktumu.

Trečia, Projektu siūloma papildyti Konkurencijos įstatymo 21 str. nauja 15 d., suteikiant Konkurencijos tarybai teisę apriboti kai kurias 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – BDAR) įtvirtintas duomenų subjektų teises bei keisti Konkurencijos įstatymo 25 str., patikslinant Konkurencijos tarybos įgalinimus, atliekant patikrinimus. Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad įstatymas apskritai nereglementuoja ūkio subjektų ar fizinių asmenų patalpose vykdomų patikrinimo procedūrų, todėl yra itin sudėtinga įvertinti siūlomų formuluočių faktinį poveikį, t. y. numatomą jų taikymą. Pavyzdžiui:

- a) Siūlomas Konkurencijos įstatymo 25 str. 1 d. 3 p. pakeitimas suteikiantis Konkurencijos tarybai teisę peržiūrėti saugyklose ir duomenų bazėse esančią informaciją, prie kurios prieigą turi ar gali gauti tikrinamas subjektas, suponuoja visą eilę klausimų:
 - i. Kaip būtų vertinamos situacijos, kai įmonė negali įgyvendinti tokios pareigos dėl techninių priežasčių?
 - ii. Per kokį laiką tokia prieiga turi būti suteikiama?
 - iii. Kaip vertinti situaciją, jeigu tikrinamas subjektas negali suteikti prieigos dėl to, kad jos nesuteikia duomenų bazės ar saugyklos valdytojas? Ar tokiu atveju už tai bus atsakingas tikrinamas subjektas, ar tas, kuris nesuteikė prieigos?
 - iv. Jeigu duomenų saugykla ar duomenų bazė yra užsienyje – kas turėtų pasirūpinti, pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos nutarimo vertimu į užsienio kalbą?
 - v. Kaip būtų sprendžiama situacija, kai saugyklose ar duomenų bazėse yra ne tik tikrinamo subjektų, bet ir kitų subjektų duomenys? Iš įstatymo formuluočių nėra aišku, ar Konkurencijos taryba yra įpareigota vykdyti kažkokią atranką, ar ji yra įgaliota kopijuoti visą tokios saugyklos ar duomenų bazės turinį?
- b) Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog galiojančio Konkurencijos įstatymo 25 str. 1 d. 3 p. nuostatos turinys suponuoja, jog Konkurencijos taryba, patikrinimo metu gali paimti tik tuos įrodymus/informaciją, kuria disponuoja tikrinamas subjektas. Tuo tarpu siūlomu šios nuostatos pakeitimu, būtų išplėsta kopijuojamos informacijos apimtis, numatant, kad Konkurencijos taryba gali kopijuoti ir tą informaciją, „prie kurios prieigą turi ar gali gauti tikrinamas subjektas“. Iš esmės tai reiškia, jog tikrinamas subjektas gali būti įpareigojamas teikti tokią informaciją Konkurencijos tarybai, kuria jis pats patikrinimo metu nedisponuoja. Manytume, jog tokia nuostata, kuri reikalauja iš ūkio subjekto pateikti informaciją kurios jis neturi, iš esmės perkelia Konkurencijos tarybos tyrimo veiksmų atlikimo našą tikrinamam ūkio subjektui. Jeigu ūkio subjektui vykdamas įprastą veiklą nėra reikalinga prieiga prie kažkokios duomenų bazės, tai iš jo ir neturėtų būti reikalaujama tą prieigą užsitikrinti pačiam ar suteikti Konkurencijos tarybai.
- c) Analogiškų klausimų kyla ir dėl siūlomos Konkurencijos įstatymo 21 str. 15 d. formuluočių – iš esmės nėra aišku, kokiais atvejais bus naudojamosi šia teise. Tačiau nuostatos, suteikiančios teisę apriboti žmogaus teises (pvz., teisę į privatumą), negali būti formuluojamos abstrakčiai.

Atsižvelgiant į tai, siūlytume:

- i. papildyti Konkurencijos įstatymo 25 str. arba įstatymą papildyti nauju straipsniu, kuris reglamentuotų pagrindinius Konkurencijos tarybos vykdomų patikrinimų principus, bent jau kiek tai susiję su įrodymų ūkio subjekto ar fizinių asmenų patalpose rinkimu, užtikrinant, kad nebūtų piktnaudžiaujama teise rinkti informaciją/įrodymus. Šiame

- kontekste taip pat turėtų būti įtvirtintos ir nuostatos, užtikrinančios, kad asmens duomenys būtų kopijuojami tik tais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina tyrimui atlikti.
- ii. numatyti teisę apskųsti Konkurencijos tarybos pareigūnų veiksmus, kai patikrinimas atliekamas nesilaikant nustatytų procedūrų.

Ketvirta, siūlome nepritarti Konkurencijos įstatymo 26 str. 5 d. nuostatos pakeitimui, kuris skundo dėl laikinųjų priemonių padavimo terminą trumpina nuo vieno mėnesio iki 7 kalendorinių dienų. Ginčai dėl Konkurencijos tarybos nutarimų yra pakankamai sudėtingi, todėl 7 kalendorinių dienų skundui parengti gali nepakakti, ypač jeigu įmonei per tą laiką reiktų susirasti kompetentingą atstovą.

Penkta, Projektu siūloma išplėsti ūkio subjektų atsakomybę, įtvirtinant nuostatas, numatančias tiek solidarią kontrolės santykiais susijusių atskirų juridinių asmenų atsakomybę, tiek solidarią ūkio subjektų junginių narių atsakomybę, taip pat maksimalių baudų dydžių susiejimą su „pasaulinėmis“ ekonominio vieneto (o ne juridinio asmens) pajamomis. Atsižvelgiant į tai, siūlome:

- a. patikslinti projekte vartojamų sąvokų „ūkio subjektas“, „ūkio subjektų junginys“, „ekonominis vienetas“ apibrėžimus, kadangi Konkurencijos įstatyme yra taip pat vartojama ir „susijusių ūkio subjektų grupės“ sąvoka. Mūsų supratimu, atsižvelgiant į tai, kaip yra paaiškinama „ūkio subjekto“ samprata siūlomoje Konkurencijos įstatymo 35 str. 6 d. formuluotėje, iš įstatymo turėtų būti pašalinta „susijusių ūkio subjektų grupės“ sąvoka, kadangi „ūkio subjekto“ kaip ekonominio vieneto apibrėžimas suponuoja, jog ši sąvoka apima tiek nagrinėjamą juridinį asmenį, tiek ir susijusius juridinius asmenis. Tuo tarpu iš „ūkio subjekto“ apibrėžimo reiktų eliminuoti nuorodą į asociacijas ir kt. asocijuotas struktūras, nes pastarieji junginiai patenka į „ūkio subjektų junginio“ sampratą ar apibrėžimą;
- b. detaliau reglamentuoti, kaip bus įgyvendinama tokios solidarios atsakomybės taikymo procedūra. Pavyzdžiui, ar kitos grupės įmonės yra savarankiškos proceso dalyvės, ar jos gali skųsti nutarimą paskirti baudą ir pan.

Šešta, Konkurencijos įstatymo 35 str. 1 d. 5 p. pakeitimu siūloma akcentuoti, kad Konkurencijos tarybos skiriamos baudos turi būti „veiksmingos ir atgrasomos“. Tokia nuostata yra perteklinė, kadangi 35 str. 1 d. yra aiškiai nurodoma, kad skiriant baudas vadovaujasi „objektyvumo ir proporcingumo principais“, kas suponuoja visų reikšmingų aplinkybių įvertinimą. Be to, atsižvelgiant į tai, kad maksimalaus baudų dydžio susiejimas su „pasaulinėmis“ pajamomis de facto reiškia potencialaus baudų dydžio ženklų išaugimą, siūlytina įstatymą pildyti nuostatomis, kurios akcentuotų sankcijos proporcingumą, o ne akcentuoti poreikį skirti kaip įmanoma didesnes baudas.

Pagarbiai

Vykdomasis direktorius

Ričardas Sartatavičius

U. Radžiūnaitė-Šutjevienė, ugne.radziunaite@lpk.lt, 861206367

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai

2019 m. rugpjūčio 13 d. Nr. 19-193IR

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 391 STRAIPSNIU IR VIII SKYRIUMI ĮSTATYMO PROJEKTO NR. 19-9055 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS POLITIKŲ IR VALSTYBĖS PAREIGŲNŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDĖLIO PAKEITIMO PROJEKTO NR. 19-9056

Lietuvos verslo konfederacija (LVK) gavo kvietimą pateikti pastabas dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391¹ straipsniu ir viii skyriumi įstatymo projekto (**KĮ pakeitimo projektas**) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo projektų.

Žemiau teikiame savo pastabas dėl siūlomų pakeitimų, kuriems nepritariame ar manome, kad jie koreguotini.

I. DĖL KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 11 STR. PAKEITIMŲ

I.1. Dėl papildomų pranešimo apie koncentraciją stabdymo terminų

1. KĮ pakeitimo projekte siūloma išplėsti pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo stabdymo atvejus. Konkrečiai, be jau Konkurencijos įstatymo 11 str. 6 d. egzistuojančių pranešimo nagrinėjimo sustabdymo pagrindų, 11 str. siūloma papildyti 7 d., suteikiančia teisę Konkurencijos tarybai sustabdyti pranešimo nagrinėjimo terminą:
 - Jeigu dėl objektyvių priežasčių per Konkurencijos įstatyme nurodytą terminą nėra galimybės išnagrinėti pranešimo apie koncentraciją; arba
 - Jeigu likus mažiau nei 20 kalendorinių dienų iki termino pabaigos ūkio subjektai pateikia papildomą informaciją, reikalingą Konkurencijos įstatyme nurodytiems sprendimams dėl pranešimo apie koncentraciją priimti.
2. Siūlome nepritarti tokiam pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo termino stabdymo atvejų išplėtimui. Siūlomi stabdymo pagrindai yra pertekliniai, suteikia nepagrįstai plačią diskreciją Konkurencijos tarybai ir iš esmės paneigia pačią pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo įstatyminio termino esmę.

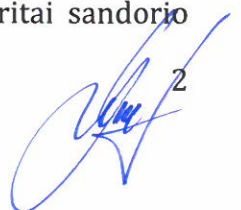
dalyvių gyvybingumui. Pavyzdžiui, per ilgai trunkantis pranešimo nagrinėjimo procesas gali sukelti nerimą darbuotojams, kurie gali nuspręsti ieškoti kitos darbo vietos, išsinešti svarbų *know-how* ar kitaip sumažinti sandorio objekto vertę. Siekiant apsaugoti nuo tokių nevaldomų padarinių įstatymų leidėjas yra numatęs naikinamuosius pranešimo apie koncentraciją terminus, už kurių nesilaikymą gali būti atsakingos tik pačios sandorio šalys.

I.2. Dėl galimybės nutraukti pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimą

12. Kį pakeitimo projekte taip pat siūloma numatyti galimybę nutraukti pranešimo nagrinėjimo procedūrą, jeigu paaiškėja, kad pranešime nebuvo pateikta koncentracijai nagrinėti reikšminga informacija. Atkreipiame dėmesį, kad siūlomas pakeitimas yra perteklinis, kadangi Konkurencijos įstatyme jau yra numatyti veiksmingi mechanizmai kaip spręsti reikšmingos informacijos nepateikimo klausimą. Be to, pati siūloma Konkurencijos įstatymo 11 str. 8 d. formuluotė yra neaiški ir sudaro prielaidas Konkurencijos tarybai šiuo teisiniu įrankiu naudotis subjektyviai.
13. **Visų pirma**, iš pateiktos formuluotės nėra aišku, apie kokio reikšmingumo informaciją kalbama, taip pat nėra aišku, kuriuo momentu nuo paaiškėjimo būtų priimamas sprendimas nutraukti pranešimo nagrinėjimą. Nėra aiškus ir šios nuostatos santykis su Konkurencijos įstatymo 11 str. 5 ir 6 d., pagal kurias Konkurencijos taryba turi teisę prašyti ir gauti pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimui reikalingą informaciją.
14. Pati reikšmingumo sąvoka, kurios vertinimas yra gana subjektyvus, kelia problemų. Pagal siūlomą formuluotę susidaro įspūdis, kad pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo procedūra nutraukiama, jeigu paaiškėja, jog šalys nepateikė reikšmingos informacijos. Tuomet kyla klausimas, ar neturėtų Konkurencijos taryba, nustačiusi, kad trūksta reikšmingos informacijos, prašyti sandorio šalis šią informaciją pateikti pagal Konkurencijos įstatymo 11 str. 5 d. Jeigu būtų laikomasi nuomonės, kad siūlomas pakeitimas taikomas tik kažkokio „didesnio reikšmingumo informacijai“, tuomet kyla kitas klausimas, kaip vertinti visą kitą informaciją, kurią Konkurencijos taryba prašo pateikti remdamasi Konkurencijos įstatymo 11 str. 5 d. Ar tokiu atveju galima laikyti, kad tokia informacija nėra reikšminga pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimui.
15. **Antra**, šiame kontekste būtina atskirti situacijas, kuomet koncentracijos dalyviai informacijos reikšmingos pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimui nepateikia piktavališkai, t.y. ją nuslepia, nuo situacijų, kai koncentracijos dalyviai informacijos nepateikia, kadangi nelaikė jos reikšminga, bet yra pasiruošę informaciją pateikti Konkurencijos tarybai to paprašius. Tiek vienai, tiek kitai situacijai Konkurencijos įstatyme numatyti veiksmingi mechanizmai: teisė prašyti pateikti informaciją pagal Konkurencijos įstatymo 11 str. 5 d. ar galimybė taikyti baudą už informacijos nepateikimą pagal Konkurencijos įstatymo 36 str. 3 d.
16. **Trečia**, ne visada pranešimus apie koncentracijas rengia šioje srityje besispecializuojantys konkurencijos teisės specialistai, kurie rengdami pranešimą apie koncentraciją, gali objektyviai įvertinti informacijos reikšmingumą koncentracijos nagrinėjimo procesui. Tačiau net ir konkurencijos teisėje besispecializuojantiems teisininkams nepavyksta iš anksto numatyti visą informacijos apimtį ir visus informacijos pūvius, kuriuos Konkurencijos taryba laiko reikšmingais pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimui. Dėl šios priežasties konkurencijos priežiūros institucijų prašymai pateikti informaciją pranešimo nagrinėjimo procese yra normali ir įprasta praktika, taikomi Europos Komisijos ir nacionalinių institucijų. Galima sakyti, kad tai yra standartinė procedūra nagrinėjant kiekvieną pranešimą apie koncentraciją.
17. Vadinas, Konkurencijos įstatymo 11 str. 8 d galimybė nutraukti pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimą būtų naudojama subjektyviai, atsižvelgdama į konkrečios situacijos aplinkybes, koncentracijos dalyvius ir jų atstovus, bet ne į pačios nepateiktos informacijos turinį. Toks subjektyvus įrankis nėra suderinamas su teisinės valstybės principu. Jokia panaši nuostata nėra numatyta ir Europos Tarybos reglamento Nr. 139/2004.

3. Konkurencijos įstatymo 11 str. 2 d. nurodytas pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo terminas yra naikinamasis terminas. Bet kokios šio termino modifikacijos leistinos tik išimtiniais atvejais ir tik jeigu už tuos atvejus atsako koncentracijoje dalyvaujantys subjektai. Šie išimtiniai atvejai yra sureguliuoti Konkurencijos įstatymo 11 str. 6 d.: koncentracijos dalyviai per Konkurencijos tarybos nustatytą terminą nepateikia pranešimui nagrinėti reikalingos informacijos arba pateikia ją ne visą.
4. Tokia nuostata įtvirtinta ir Europos Tarybos reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 10 str. 4 d., numatančioje, kad reglamente numatyti pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo terminai **išimties tvarka gali būti stabdomi tik dėl aplinkybių, susijusių su viena iš koncentracijoje dalyvaujančių įmonių**. Tuo tarpu jeigu Europos Komisija nespėja laiku išnagrinėti pranešimo apie koncentraciją dėl kitų priežasčių nei pačių koncentracijoje dalyvaujančių subjektų kaltė, laikoma, kad koncentracija yra suderinama su bendra rinka, t.y. leidžiama (Europos Tarybos reglamento Nr. 139/2004 10 str. 6 d.).
5. Tuo tarpu siūlomi Konkurencijos įstatymo projekto pakeitimai iš esmės perkelia bet kokią su koncentracijos nagrinėjimo terminais susijusią riziką koncentracijos dalyviams ir suteikia galimybę Konkurencijos tarybai stabdyti nagrinėjimo terminus ir dėl nuo koncentracijoje dalyvaujančių subjektų nepriklausančių aplinkybių:
6. **Pirma**, objektyvių priežasčių pagrindas yra nekonkretus ir sudaro prielaidas Konkurencijos tarybai juo naudotis subjektyviai, savo nuožiūra sprendžiant, kokie atvejai gali būti kvalifikuojami kaip objektyvios priežastys, o kokie ne. Pavyzdžiui, kaip vertintinos situacijos, kai Konkurencijos tarybos darbuotojai nespėja laiku išnagrinėti didelės apimties pranešimo nepaisant to, kad koncentracijos dalyviai pateikė visą reikalingą informaciją, arba vėlyvoje pranešimo nagrinėjimo stadijoje paaiškėja, kad tam tikros informacijos vertinimas nebuvo tikslus, Konkurencijos tarybos taikyti metodai davė nevienareikšmių rezultatų ir reikalingas papildomas vertinimas.
7. Nesant tokių „tarpinių“ Konkurencijos tarybos sprendimų kontrolės mechanizmo (Konkrencijos įstatymo 33 str. 1 d. leidžia apskųsti teismui tik tokius Konkurencijos tarybos nutarimus, kuriais baigiamas pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas), sukuriama prielaidos Konkurencijos tarybai savo nuožiūra koreguoti pranešimo nagrinėjimo procesą darant reikšmingą žalą koncentracijos dalyviams.
8. **Antra**, situacija, kai likus mažiau nei 20 kalendorinių dienų iki termino pabaigos ūkio subjektai pateikia papildomą informaciją, reikalingą Konkurencijos įstatyme nurodytiems sprendimams dėl pranešimo apie koncentraciją priimti, realiai gali susidaryti tik pačios Konkurencijos tarybos iniciatyva arba dėl netinkamai atlikto Konkurencijos tarybos darbo, kai tam tikras informacijos trūkumas paaiškėja tokioje vėlyvoje pranešimo nagrinėjimo stadijoje.
9. Numačius galimybę stabdyti pranešimo nagrinėjimą dėl to, kad informacija gauta likus mažiau nei 20 kalendorinių dienų iki termino pabaigos, reikėtų, kad, viena vertus, Konkurencijos tarybos darbo trūkumų rizika perkeliama koncentracijos dalyviams. Kita vertus, sukuriama galimybė Konkurencijos tarybai manipuluoti procesu prašant pateikti informaciją likus mažiau nei 20 dienų iki nagrinėjimo pabaigos ir taip laimėti daugiau laiko pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimui.
10. Primintina, kad atvejams, kai dėl pačių koncentracijoje dalyvaujančių subjektų kaltės reikšminga informacija Konkurencijos tarybos nepasiekia laiku įstatyme jau yra numatyti veiksmingi pranešimo nagrinėjimo stabdymo pagrindai.
11. **Atsižvelgdami į tai, rekomenduojame nepritarti Konkurencijos įstatymo 11 str. 7 d. priėmimui visa apimtimi**. Pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimo terminai yra labai svarbūs atskaitos taškai sandorių įgyvendinimo kontekste, su kuriais ūkio subjektai neretai susieja sandorių sėkmę. Pradėjus sandorį jo dalyviuose prasideda procesai, kurių tinkamas įgyvendinimas ir užbaigimas nustatytais terminais yra esminiai elementai apskritai sandorio

2

18. Atsižvelgdami į tai, rekomenduotume nepritarti Konkurencijos įstatymo 11 str. 8 d. priėmimui visa apimtimi.

II. DĖL KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 36 STR. PAKEITIMŲ

19. Kį pakeitimo projekte siūloma Konkurencijos įstatymo 36 str. papildyti 6 d., numatančia, kad už Konkurencijos įstatymo pažeidimus solidariai atsako ūkio subjektą, kuris yra vienas ekonominis vienetas, sudarantys asmenys. Siūloma Konkurencijos tarybai suteikti teisę reikalauti, kad baudą sumokėtų tiek keli vieną ekonominį vienetą sudarantys asmenys bendrai, tiek bet kuris iš jų skyriumi.
20. Manome, kad siūloma įstatymo formuluotė nepagrįstai išplečia 2018 m. gruodžio 11 d. Europos parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/01 (**Direktyva**) bei Europos Sąjungos teismų praktiką dėl solidarios atsakomybės už vieną ekonominį vienetą sudarančių subjektų padarytus pažeidimus taikymą.
21. **Pirma**, tiek Direktyvos preambulės 46 p. ir 13 str. 5 d., tiek Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje yra nustatyta **tik patronuojančios įmonės solidari atsakomybė už patronuojamos įmonės padarytus pažeidimus**. Toks solidarios atsakomybės taikymas patronuojančiai įmonei už jos patronuojamos įmonės padarytą konkurencijos teisės pažeidimą grindžiamas **lemiamos įtakos egzistavimo sąlyga**, t.y. laikoma, kad patronuojanti įmonė atsako už savo patronuojamos įmonės padarytą pažeidimą, jeigu ji galėjo daryti lemiamą įtaką šios įmonės elgesiui. Tuo tarpu, atsakomybė negali būti taikoma, jeigu įrodoma, kad ūkio subjektas savarankiškai priėmė sprendimus dėl savo veiksmų.¹
22. Tačiau vieną ekonominį vienetą gali sudaryti ir kiti su patronuojančia įmone susiję subjektai. Tai reiškia, kad Konkurencijos įstatymo projekte siūloma solidariosios atsakomybės formuluotė sudaro galimybę Konkurencijos tarybai baudą skirti ir kitiems su įmone pažeidėja tiesiogiai ir netiesiogiai susijusiems subjektams: kitoms patronuojančios įmonės patronuojamoms įmonėms („seserinėms“ įmonėms), taip pat dukterinei įmonei už patronuojančios įmonės padarytus pažeidimus, nors tokios praktikos Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nėra suformavęs.
23. **Antra**, siūloma įstatymo formuluotė yra neaiški, nes sukelia įspūdį, kad solidari atsakomybė visiems ekonominį vienetą sudarantiems subjektams taikoma visada, kada pažeidimą padaręs ūkio subjektas yra platesnio ekonominio vieneto darinys: „Už šio įstatymo pažeidimus solidariai atsako ūkio subjektą, kuris yra vienas ekonominis vienetas, sudarantys asmenys“. Kitaip tariant, visais atvejais, kai konkurencijos teisės pažeidimą padaro kitam ūkio subjektui priklausantis subjektas, atsakomybė už pažeidimą taikoma visai įmonių grupei, nevertinant lemiamos įtakos kaip būtinosios solidarios atsakomybės taikymo sąlygos.
24. Tuo tarpu Direktyvos 13 str. 5 d. solidariosios atsakomybės taikymą numato kaip vieną iš atsakomybės atvejų, bet ne taisyklę: „Valstybės narės užtikrina, kad skiriant baudas patronuojančiosioms įmonėms [...] būtų taikoma įmonės sąvoka.“ Kitaip tariant, jeigu nacionalinės konkurencijos priežiūros institucija nusprendžia skirti baudą patronuojančiai įmonei (dėl to kad buvo nustatytas lemiamos įtakos egzistavimas), tai darydama ji turi laikytis konkurencijos teisėje suformuotos įmonės sąvokos sąlygų.
25. Direktyvos preambulės 46 p. taip pat nurodyta, kad nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos **turi turėti galimybę taikyti solidarią atsakomybę. Tačiau jos turi vertinti ir nustatyti, kad patronuojančioji įmonė yra atsakinga už vienos iš jos patronuojamųjų įmonių elgesį**, kai patronuojančioji įmonė ir jos patronuojamoji įmonė sudaro vieną ekonominį vienetą, ir skirti jai baudas.

¹ Pagrindai suformuoti byloje Akzo Nobel ir kiti prieš Komisiją (T-112/05) ECLI:EU:T:2007:381.

26. Tokia Direktyvos nuostata negali būti aiškinama plačiau, kaip sukurianti pareigą nacionalinei konkurencijos priežiūros institucijai taikyti solidarią atsakomybę. Tokios pareigos nenumato ir Europos Tarybos Reglamento (EC) 2003/1 VI skyrius, reglamentuojantis baudų už konkurencijos teisės pažeidimus sąlygas. Atitinkamai, siūloma Konkurencijos įstatymo 36 str. 6 d. formuluotė turėtų būti koreguojama taip, kad atitiktų Direktyvos nuostatas.
27. Pažymime, kad tinkamas ir teisingas solidariosios atsakomybės taikymas yra labai svarbus atsakomybės už pažeidimus elementas. Be tiesioginės finansinės sankcijos – baudos – skyrimo, atsakomybės taikymas sukelia ir kitų, kartais net reikšmingesnių neigiamų pasekmių jos subjektams: žala reputacijai, vadovo atsakomybė, draudimas ūkio subjektui dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Dėl to atsakomybė turi būti individualizuota ir taikoma tik pažeidimą padariusiems subjektams, o solidari atsakomybė turi būti taikoma tik išimtiniais atvejais ir tik kai egzistuoja visos teismų praktikoje įtvirtintos solidariosios atsakomybės už konkurencijos teisės pažeidimus sąlygos.
28. **Apibendrinant, rekomenduojame siūlyti koreguoti Konkurencijos įstatymo 36 str. 6 d. numatant Konkurencijos tarybai galimybę taikyti solidarią atsakomybę, kai egzistuoja visos solidarios atsakomybės taikymo sąlygos.**

Pagarbiai

Prezidentas

Valdas Sutkus

Originalas nebus siunčiamas

Ineta Rizgelė, el.p.: ineta@lvk.lt 8 5 212 1111

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius, telefonas (8 5) 212 43 96, faksas (8 5) 261 08 67
el. p. vtek@vtek.lt, <http://www.vtek.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188736355

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai
El. p. kanc@eimin.lt
Milda.Kaupeliene@eimin.lt

2019-08-14 Nr. S ²⁸⁹⁵ (2.6)
I 2019-07-30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – Komisija): Komisijos pirmininkas Edmundas Sakalauskas, nariai Virginijus Kanapinskas, Saulius Katuoka, Dalia Paulauskaitė ir Antanas Šenavičius 2019 m. rugpjūčio 14 d. posėdyje susipažino su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtais ir Komisijai derinti pateiktais projektais:

- 1) Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektas (Projektas Nr. 1);
- 2) Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektas (Projektas Nr. 2).

Projekto Nr. 1. 7 straipsniu siūloma Konkurencijos įstatymo 19 straipsnį papildyti nauja 11 dalimi, kurioje nurodyta: „*Konkurencijos tarybos pirmininkui ir nariams, Konkurencijos tarybos administracijai, nustojus eiti pareigas Konkurencijos taryboje, 7 metus po tarnybos Konkurencijos taryboje pabaigos draudžiama atstovauti kitam asmeniui ar veikti kito asmens vardu ar interesais, kai tai gali sukelti interesų konfliktą. Interesų konfliktas šios dalies prasme suprantamas, kaip situacija, kai po tarnybos Konkurencijos taryboje pabaigos asmuo atstovauja kitam asmeniui ar veikia kito asmens vardu ar interesais dėl tų pažeidimų tyrimo ar koncentracijų nagrinėjimo bylų, kurias asmuo nagrinėjo Konkurencijos taryboje, dalyvavo priimant dėl jų sprendimus ar kitaip prisidėjo prie jų vertinimo*“.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 20 straipsnyje yra reglamentuojami apribojimai asmeniui atstovauti fiziniams ar juridiniams asmenims: 1) toje institucijoje, kurioje paskutinius metus asmuo

dirbo; 2) kitose valstybės ar savivaldybių institucijose tais klausimais, kurie buvo priskirti jo tarnybinėms funkcijoms. Pažymėtina, kad įstatyme nustatytas **1 metų** „atvėsimo“ laikotarpis.

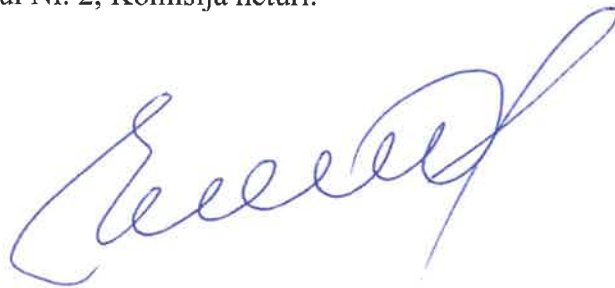
Be to, 2019 m. birželio 27 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo Nr. VIII-371 pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2274, kuris įsigalios nuo 2020 m. sausio 1 d. Šio įstatymo 17 straipsnyje taip pat nustatytas **1 metų** laikotarpis.

Pažymėtina, kad dėl asmenų, kurie nustojo eiti pareigas valstybinėje tarnyboje, elgesio atitikties Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatomis, tyrimą gali atlikti tik Komisija. Pažymėtina, kad Komisijai nesuteikta teisė vertinti asmenų elgesio atitikties Konkurencijos įstatymo (šiuo atveju projektu siūlomo 19 straipsnio 11 dalies) nuostatomis. Todėl nustačius skirtingą teisinį reglamentavimą, atsirastų normų kolizija. Tokiu atveju, nepaisant to, kad Konkurencijos įstatyme būtų numatytas 7 metų apribojimo laikotarpis, Komisija neturėtų teisinio pagrindo šį apribojimą pažeidusio asmens atžvilgiu atlikti tyrimo ir priimti sprendimo.

Todėl Komisija atkreipia dėmesį, kad Projektu Nr. 1 siūlomas terminas yra neatitinkantis Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų. Projekto Nr. 1 lydinčiuosiuose dokumentuose šis siūlymas argumentuojamas tuo, kad Konkurencijos tarybos bylos paprastai trunka ilgiau nei 1 metus, tačiau nėra pateikta Konkurencijos tarybos bylų analizė ir statistika, kas leistų Įstatymo leidėjui įsitikinti, kad Projektu Nr. 1 siūlomas terminas yra proporcingas. Taip pat neaišku, kodėl Konkurencijos taryba yra išskiriama iš kitų institucijų (veikiančių aplinkosaugos, energetikos, nusižengimų ar nusikaltimų tyrimo ir kitose srityse), kurių bylos, neatmestina, taip pat trunka ilgiau nei 1 metus.

Pastabų Projektui Nr. 2, Komisija neturi.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Sakalauskas

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
kanc@eimin.lt; Indre.Andrijauskiene@eimin.lt
(originalas nebus siunčiamas)

2019 08 12 Nr. S-26994-33848
I 2019 07 30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL IŠVADŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PAKETO PATEIKIMUI

Susipažinome su pateiktu derinimui įstatymų projektų paketu: Nr. 19-9057 "*Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui*"; Nr. 19-9055 "*Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektas*"; Nr. 19-9056 "*Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektas*".

Įstatymų projektui Nr. 19-9056 "*Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektui*" pastabų neturime.

Paminėtina keletas pastebėjimų dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 381, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 391 straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projekto (*toliau – projektas*). Įstatymo VIII skyriaus 58 straipsnyje 2 dalyje nurodoma, kad Konkurencijos taryba pateikia reikalavimus atitinkantį prašymą vykdyti antstoliui. Atsižvelgus į formuluotę, siūlytina apsvarstyti galimybę Teisingumo ministerijai parengti ir patvirtinti, kaip Sprendimų vykdymo instrukcijos priedą, standartizuotą prašymo formą.

Įstatymo 58 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad konkurencijos taryba turi teisę antstoliui pateikti vykdyti iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės konkurencijos institucijos gautą prašymą dėl priverstinio baudos ir palūkanų išieškojimo ir *kitais nei šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais*. Ši teisės akto nuostata nėra blanketinė, todėl tampa neaišku, kokie tie kiti galimi atvejai. Siūlytume formuluotę tikslinti.

Įstatymo 58 straipsnio 7 dalyje, nurodoma, kad išieškojimo senaties terminą nustato tos ES valstybės narės teisė, kurios konkurencijos institucija pateikė prašymą Konkurencijos tarybai. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/1 taip pat nurodyta, jog klausimus dėl senaties terminų baudų ar periodinių baudų priverstinio išieškojimo atveju reglamentuoja prašančios institucijos valstybės narės nacionalinė teisė. Esant tokiam reglamentavimui gali kilti neaiškumų dėl vykdymo terminų. Taigi, atsižvelgiant į tai, jog pirmasis kreditoriaus kontaktas Lietuvoje bus su Konkurencijos taryba, kviestumėme susitarti, jog minėtais atvejais Konkurencijos visokeriopai bendradarbiaus ir prireikus teiks tarp institucijų konsultacijas antstoliams dėl užsienio valstybės senaties terminų.

Įstatymo 58 straipsnio 9 dalyje, nurodoma, kad reikalavimus ir sąlygas šio straipsnio numatytiems prašymams, jų vykdymo, su bendradarbiavimu susijusių išlaidų, įskaitant išlaidas, patirtas vykdant šio įstatymo 25 straipsnio 7 ir 8 dalyse nurodytus veiksmus, atlyginimo tvarką nustato Konkurencijos taryba. Šiame straipsnyje minima išlaidų sąvoka apima ir priverstinio skolos išieškojimo procese susidaranti antstolio patiriamas išlaidas – vykdymo išlaidas. Atsižvelgiant į tai, reglamentavimo pakeitimo siūlymas yra tobulintinas, nes prieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksui (toliau – Kodekso), kurio 583 straipsnio 1 dalis numato, kad šio Kodekso VI dalyje nustatyto vykdymo proceso normų taikymo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai. Sprendimų vykdymo instrukciją ir kitus norminius teisės aktus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, taip pat Kodekso 609 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad vykdymo išlaidų dydį, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija. Suderinamumo aspektu, įvertinus šias nuostatas, manome, jog neįvardintas pakankamas teisinis pagrindas išimtiniam reguliavimui dėl vykdymo išlaidų atlyginimo tvarkos, kai siekiama išieškoti prievoles, kilusias iš nacionalinio ar Europos Sąjungos valstybių konkurencijos įstatymo nuostatų pažeidimų.

Maloniai prašytume įvertinti pateiktas pastabas ir tobulinti teisės akto projektą.

Lietuvos antstolių rūmų valdytoja

Dovilė Satkauskienė

Duomenys kaupiami Juridinių asmenų registre, kodas 300099149, Tiltų g. 17, LT-01101 Vilnius, www.advokatura.lt
Tel. +370 5 262 4546, faks. +370 5 212 1859, el. p. la@advokatura.lt, a. s. SEB bankas LT877044060001030612

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2019-08-14 Nr. 672

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU IR VIII SKYRIUMI ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos advokatūra (toliau - Advokatūra), susipažinusi su Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau - KĮ) Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektu (toliau – Projektas), teikia žemiau nurodytas pastabas.

Projekto aiškinamajame rašte (toliau – Aiškinamasis raštas) nurodyta, kad Projekto parengimą paskatino 2018-12-11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1 (toliau - Direktyva). Direktyvos nuostatų tinkamas perkėlimas (t.y. Direktyvos nuostatos turi būti perkeltos visa apimtimi ir tiksliai bei taip, kad būtų didinamas ne tik Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Konkurencijos taryba) veiksmingumas, bet ir teisingos konkurencijos Lietuvos ekonominėje rinkoje užtikrinimas) į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę yra reikšmingas Lietuvos konkurencijos teisei ir praktikai. Projektu siūlomi pakeitimai pastaruoju aspektu yra labai reikšmingi, svarbūs bei esmingai keičiantys dabartinį reguliavimą. Kyla pagrįstos abejonės dėl šių pakeitimų skubos, nors Direktyva turi būti įgyvendinama ne vėliau kaip iki 2021-02-04. Atsižvelgiant į Direktyvai įgyvendinti skirtą terminą, taip pat, abejotina dėl skubiai Projekto derinimui pasirinkto termino. Atsižvelgiant į tai, rekomenduotina pratęsti Projekto derinimo terminą bent jau iki šių metų rugsėjo mėnesio pabaigos.

Lietuvos advokatūra susipažinusi su Projektu, teikia šias pastabas:

1. Projekto 3 straipsniu siūloma keisti KĮ 11 straipsnį, papildant jį 8 dalimi, kuria būtų nustatyta, jog: „Jeigu nagrinėjant pranešimą apie koncentraciją paaiškėja, kad jame nebuvo pateikta koncentracijai nagrinėti *reikšminga* pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalį reikalaujama pateikti informacija, pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo procedūra yra nutraukiama ir laikoma, kad pranešimas apie koncentraciją nebuvo pateiktas“. Tokiai formulavimui nepritartina, nes: 1)

pasirinktos sąvokos „reikšminga“ nėra atskleista, ir dėl to, kuri informacija yra reikšminga ar nereikšminga lieka subjektyvaus vertinimo dalyku, kuris sukuria galimybę tas pačias situacijas traktuoti skirtingai dėl bet kokių subjektyvų vertinimą įtakančių priežasčių (pvz., ryšiai ar kitos priežastys, neleidžiančios nešališkai priimti sprendimus, nuomonių įvairovė, lemianti skirtingus sprendimus adekvačiose situacijose, ir pan.); 2) tai lemia ir tai, kad tiriamiesiems ūkio subjektams nepagrįstai perkeliama teisinio netikrumo rizika ir su pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimo procesu susijusi administracinė našta, kuri bus taikoma subjektyviai. Tuo tarpu pranešimą pateikusiems subjektams ir konkurencijos tarybai, nagrinėjančiai koncentracijos klausimą, jokia su tuo susijusi administracinė našta bei rizika neįkyla, nors koncentracijos nagrinėjimo procesas savo esme priklauso nuo visų šalių bendradarbiavimo. Toks reguliavimo pakeitimas gali sukelti ne tik neigiamas pasekmes dėl neapdairiai ir neatsakingai pateiktų netinkamų pranešimų apie koncentraciją, bet ir skatinti piktnaudžiavimą šiais pranešimais, be jokios atsakomybės, nes dėl per daug abstraktus ir tik nuo subjektyvaus vertinimo priklausančio situacijos traktavimo, realiai neįmanoma įrodyti tyčinio nepagrįsto pranešimo pateikimo;

2. Projekto 8 straipsnio siūloma keisti KĮ 21 straipsnio 15 – 18 dalis, taip, kad Konkurencijos taryba atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę apriboti 2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 (toliau - BDAR) įtvirtintas duomenų subjekto teises. Aiškinamajame rašte tik deklaratyviai nurodoma, kad šio ribojimo pagrindas yra BDAR 23 straipsnio 1 dalies e punktas. Tačiau svarbu pažymėti, kad tai nėra pakankamas duomenų subjekto teisių ribojimo pagrindas, nes BDAR 23 straipsnio 1 dalis numato kitas būtinas duomenų subjekto teisių ribojimo sąlygas. Tačiau Aiškinamajame rašte nėra niekaip pagrindžiama, ar Projektu siūlomi ribojimai kaip nors atitinka minėtas sąlygas. Manytina, kad toks pagrindimas yra būtinas, nes Konkurencijos taryba turi teisę rinkti tik tą informaciją, kuri susijusi su pažeidimu. Paprastai tai yra informacija, susijusi su įmonės ūkinės veiklos aspektais. Todėl asmens duomenys įprastai neturėtų būti tyrimo bylos medžiagos dalimi, nebent Konkurencijos taryba pagrįstų, kad šie duomenys yra būtini jos funkcijoms vykdyti. Be to, atsižvelgiant į tai, kad viena iš Projektu siūlomų riboti duomenų subjekto teisių yra asmens teisė sužinoti, ar jo duomenys tvarkomi bei teisė susipažinti su tvarkomais duomenimis, manytina, kad Projektu siūlomu reguliavimu bus sudarytos visos praktinės galimybės nuslėpti Konkurencijos tarybos galimus asmens duomenų tvarkymo pažeidimus, užkertant kelią asmenims sužinoti net apie patį jų duomenų tvarkymo faktą;

3. Pažymėtina, kad galiojantis KĮ ir Projektu siūlomi pakeitimai nenumato ūkio subjektų teisės iš karto pateikti skundą teismui dėl Konkurencijos tarybos pareigūnų atliktų patikrinimų/tyrimų procedūrų pažeidimų. Šiuo metu šių pažeidimų klausimas yra išsprendžiamas tik kartu su galutiniu sprendimu. Todėl siūlytina KĮ įtvirtinti ūkio subjektų teisę iš karto pateikti skundą teismui dėl Konkurencijos tarybos pareigūnų atliktų patikrinimų/tyrimų procedūrų pažeidimų, kas turėtų padėti Konkurencijos tarybai ir tyrime dalyvaujantiems asmenims bendradarbiauti bei efektyviau ir operatyviau vykdyti tyrimą;

4. Projekto 8 straipsniu siūloma papildyti KĮ 21 straipsnį 2 dalimi, įtvirtinant teisę naudotis profesine paslaptimi, siekiant KĮ pažeidimams įrodyti. Pagal nusistovėjusią ESTT ir EŽTT

praktiką (*EŽTT, pvz. Niemietz v Germany, judgement of 16 December 1992, Application No 13710/88; ESTT, pvz. Joined cases 97-99/87 Dow Chemical Ibérica, SA, and others v Commission of the European Communities ECLI:EU:C:1989:380, p. 15-16; Case C-94/00 Roquette Freres, ECLI:EU:C:2002:603, p. 27*), taip pat Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 46 straipsnio 5 dalyje nustatytą *imperatyvią* taisyklę, konkurencijos institucija neturi teisės susipažinti su advokato profesine paslaptimi ir ją naudoti kaip įrodymą. Todėl KĮ nuostata turi būti patikslinta, išlaikant advokato profesinės paslapties informacijos imunitetą. Taip pat tokia išimtis turėtų būti numatyta ir Projektu keičiamame KĮ 25 straipsnyje;

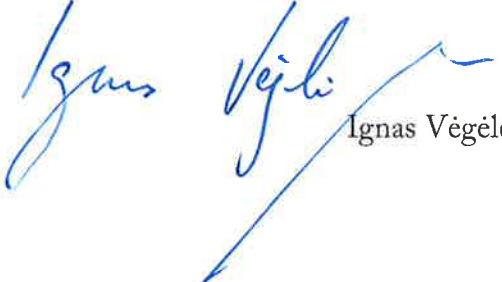
5. Projekto 11 straipsniu siekiama pakeisti KĮ 26 straipsnį, siūlant pakeisti apskundimo terminus dėl Konkurencijos tarybos sprendimo taikyti laikinąsias priemones. Projektu siūloma įvesti 7 dienų terminą apskųsti Konkurencijos tarybos sprendimą taikyti laikinąsias priemones, vietoje dabar KĮ numatyto vieno mėnesio termino. Manytina, kad 7 dienų terminu nepagrįstai apribojama ūkio subjekto teisė būti išklausytam teisme, nes tai turės neigiamos įtakos subjektų galimybėms pasirūpinti tinkamu savo interesų atstovavimu ir bus sudarytos neįprastai sudėtingos galimybės subjektų atstovams suspėti tinkamai susipažinti su situacija bei esant pagrindui, parengti kokybišką skundą. Tokiu būdu ribojama EŽTK įtvirtinta teisė į teisingą teismą ir šis KĮ pakeitimas išprovokuos situacijas, kai teismams bus teikiami iki galo neparengti skundai, o vėliau tikslinami teismo ir byloje dalyvaujančių asmenų laiko sąskaita. Toks siūlomas pakeitimas laikytinas neefektyviu ir ekonomiškai nepagrįstu, atsižvelgiant į minėtą susidarysiančių visų institucijų papildomų laiko sąnaudų aspektą. Be to, ypač svarbu atsižvelgiant į potencialiai didelio masto pasekmes, kurias ūkio subjekto veiklos tęstinumui gali sukelti Konkurencijos tarybos nutarimas taikyti laikinąsias priemones. Todėl siūlytina nekeisti KĮ nustatyto Konkurencijos tarybos sprendimo taikyti laikinąsias priemones apskundimo termino ar bent trumpinti jį ne daugiau nei 10 dienų;

6. Projekto 16 straipsniu siūloma pakeisti KĮ 36 straipsnio 2 dalį bei Projekto 20 straipsniu siūloma papildyti KĮ 39¹ straipsniu. Šiais pakeitimais numatyta atsakomybė *ūkio subjektų junginiui*. Taigi asmenų, kuriems taikoma sankcija ir, atitinkamai, kuriems gali būti kitos neigiamos pasekmės (pvz., suspendavimas viešuosiuose pirkimuose), ratas nepagrįstai išplėstas, nes pakeista nuostata iš esmės suponuotų, jog už KĮ pažeidimą gali atsakyti įmonių grupės asmenys, kurie pažeidime nedalyvavo (pvz., seserinės bendrovės), negalėjo jam užkirsti kelio, potencialiai apie pažeidimą netgi nežinojo, ir, bet kuriuo atveju, prieš kuriuos nebuvo vykdomas tyrimas, kurio metu jie galėtų ginti savo interesus. Tai suponuotų ir situaciją, kurioje nėra aišku kaip sankcijos skyrimo procese ūkio subjektas, kuris pažeidime nedalyvavo, dalyvautų ir kokias teises turėtų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, aptariama nuostata pažeistų, be kita ko, asmenų teisę į teisingą teismą, įtvirtintą EŽTK 6 straipsnyje. Be to, sąvoka ūkio subjektų „junginys“ nėra apibrėžta jokiame Lietuvos Respublikos įstatyme, todėl nėra aiškus jos turinys. Nėra aišku, ar ūkio subjektų „junginys“ turėtų būti suprantamas kaip „susijusių ūkio subjektų grupė“ KĮ 3 straipsnio 18 dalies prasme, ar kaip ekonominis vienetas, ar kaip atskira nepriklausoma sąvoka. Atsižvelgiant į tai, siūlytina KĮ 36 straipsnio 2 dalies pakeitimo bei KĮ papildymo 39¹ straipsniu atsisakyti;

7. Projekto 23 straipsniu keičiama KĮ 57 straipsnio 1 dalis. Dabar KĮ 57 straipsnio 1 dalis numato, kad teismas, gavęs ieškinį, susijusį su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 ar 102 straipsnio taikymu, apie tai informuoja *Europos Komisiją* ir Konkurencijos tarybą. Tokiu atveju *Europos Komisija* ir Konkurencijos taryba turi Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 50 straipsnio 2 dalyje numatytas teises. Projektu nemotyvuotai siūloma išbraukti Europos Komisiją iš subjektų, kuriems turi būti informuojama apie ieškinį, susijusį su SESV 101 ar 102 straipsnio taikymu, rato bei atimti iš Europos komisijos CPK 50 straipsnio 2 dalyje numatytas teises, teisme nagrinėjant pastarąjį ieškinį. Manytina, kad toks pasiūlymas nepriimtinas dėl to, kad KĮ 57 straipsnio 1 dalis ir CPK 50 straipsnio 2 dalis galioja jau pakankamai ilgai ir atitinka Europos Komisijos bendradarbiavimo su nacionalinėmis konkurencijos ir teisminėmis institucijomis reikalavimus. Šis pakeitimas reikštų, kad Komisija nebūtų informuojama, kaip dabar, apie Lietuvos teismuose pateiktą ieškinį konkurencijos klausimais, nebeturės galimybės sužinoti apie tokią bylą ir pasinaudoti CPK 50 straipsnio 2 dalyje numatytomis teisėmis, galinčiomis padėti įgyvendinti tinkamą ir efektyvų konkurencijos klausimų byloje sprendimą, kurie be kita ko gali būti reikšmingi ne tik nacionaliniu, bet ir Europos Sąjungos lygmeniu.

Pagarbiai

Advokatų tarybos pirmininkas

Ignas Vėgėlė

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

I 2019-07-30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Finansų ministerija, susipažinusi su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktu derinti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektu, pagal kompetenciją teikia šias pastabas.

1. Biudžeto sandaros įstatymo 6 straipsnyje nustatytos biudžeto asignavimų valdytojų teisės, kuriomis vadovaujantis, mūsų nuomone, Konkurencijos taryba turi pakankamai teisių ir savarankiškumo spręsti dėl jai skirtų asignavimų panaudojimo. Atsižvelgdami į tai, kad valstybės biudžeto asignavimų naudojimo teisinius pagrindus nustato Biudžeto sandaros įstatymas, siūlome iš Įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo galiojančio įstatymo 17 straipsnio išbraukti 4 dalį. To paties straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, kad Konkurencijos tarybai turi būti *užtikrintas pakankamas finansavimas*. Iš vienos pusės, tokio reikalavimo įtvirtinimas ribotų Vyriausybės konstitucinį įgaliojimą rengti valstybės biudžeto projektą biudžetiniams metams atsižvelgiant į esamą socialinę ir ekonominę situaciją, į visuomenės ir valstybės poreikius bei galimybes, į turimus ir numatomus gauti finansinius išteklius bei valstybės įsipareigojimus, į kitus svarbius veiksnius – kiek lėšų kiekvienais biudžetiniais metais turi būti skiriama atitinkamos srities finansavimui yra nustatoma rengiant ir tvirtinant atitinkamų metų valstybės biudžetą. Iš kitos pusės, nesant objektyvių kriterijų įvertinti finansavimo pakankamumą, toks reikalavimas būtų labiau deklaratyvus. Atsižvelgdami į tai kas išdėstyta, siūlome atsisakyti šios dalies.

2. Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 ir 2 dalimis siūloma pakeisti galiojančio įstatymo 19 straipsnį ir jame įtvirtinti, kad Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydis yra lygus 5 (penkiems) šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos departamentas, vidurkio dydžiams. Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojų darbo užmokesčio dydis yra lygus 95 procentams Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Konkurencijos tarybos narių darbo užmokesčio dydis yra lygus 90 procentų Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Siekiant įgyvendinti šias nuostatas numatoma pakeisti ir Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatas. Mūsų nuomone, Konkurencijos tarybos pirmininko ir narių darbo apmokėjimas turėtų būti reglamentuotas Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatomis ir neturėtų būti taikomos išimties, kurios šių tarnautojų darbo apmokėjimą išskirtų iš bendros valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo sistemos. Todėl atitinkamai turėtų būti patikslintos Įstatymo projekto nuostatos ir kartu teikiamo Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo projekto nuostatos.

Kartu informuojame, kad 2019 m. birželio 26 d. Ministro Pirmininko ir finansų ministro pasirašytame Susitarime dėl asignavimų valdytojų, dėl kurių nevyko susitikimai su Ministru Pirmininku, 2020–2022 m. valstybės biudžeto asignavimų limitų numatyta Konkurencijos tarybai

FinMin KonkurenĮstPrIrValstPolitikųJstPr.docx

2020 m. papildomai skirti 100 tūkst. eurų – piniginei išmokoms asmenims, pranešusiems apie pažeidimus. Finansų ministerija 2019 m. liepos 5 d. raštu Nr. (2.33-04)-6K-1903598 pranešė Konkurencijos tarybai 2020–2022 metų numatomus maksimalius valstybės biudžeto asignavimų limitus, kuriuose 2020 m. Konkurencijos tarybai numatyta iš viso – 2 477 tūkst. eurų, iš jų 1 678 tūkst. eurų darbo užmokesčiui.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Nr. (11.10-53)SD -
I 2019-07-30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38-1, 40, 53, 57 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 39-1 STRAIPSNIU IR VIII SKYRIUMI ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS POLITIKŲ IR VALSTYBĖS PAREIGŲNŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDĖLIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM), išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo (toliau – Įstatymas Nr.1) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas Nr.2) projektus, iš esmės nepritaria dėl Konkurencijos tarybos pirmininko, jo pavaduotojų ir narių darbo apmokėjimo nuostatų ir teikia nuomonę dėl šių projektų.

Pateikto keičiamo Įstatymo Nr.1 7 straipsnyje Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydis susiejamas su šalies ūkio darbuotojų vidutiniu mėnesiniu bruto darbo užmokesčiu, o ne konkrečiu dydžiu (koeficientu), kaip Įstatyme Nr.2 kitiems valstybės pareigūnams, kurių pareiginė alga priklauso nuo pareiginės algos bazinio dydžio ir ištarnautų Lietuvos valstybei metų. Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojo ir tarybos narių darbo užmokestis priklausys nuo tarybos pirmininko darbo užmokesčio procentinio dydžio. Toks konkurencijos tarybos pareigūnų darbo užmokesčio reguliavimas priklausys ne nuo Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktu nustatytų konkrečių dydžių bei pareiginės algos bazinio dydžio, nuo kurio priklauso valstybės politikų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, statutinių valstybės tarnautojų bei biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokestis, o nuo Seimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimų tiesiogiai nepriklausančio statistinio dydžio. Taikant naują apmokėjimo dydį, Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokestis sudarytų – 5955 eur (5x1191eur, įvertinus mokesčių reformą), kai, tuo tarpu, nuo 2020 m., taikant bazinį dydį 176 eur, Konstitucinio Teismo teisėjo atlyginimas (5165 eur) sudarytų 86,7 proc., Konstitucinio Teismo Pirmininko atlyginimas (5685 eur.) – 95,4 proc., Seimo Pirmininko ir Ministro Pirmininko pareiginė alga (4541eur.) kartu su maksimaliu 30 proc. priedu už ištarnautus Lietuvos valstybei metus (5903 eur) sudarytų 99,1 proc. Konkurencijos tarybos pirmininko darbo užmokesčio.

SADM nuomone, visų valstybės pareigūnų ir teisėjų pareiginės algos koeficientai turi būti peržiūrimi sistemškai, sprendžiant valstybės pareigūnų, teisėjų ir valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo suderinamumo problemas, sudarant sąlygas mokėti teisingą darbo užmokestį atsižvelgiant į pareigybių hierarchiją ir nustatytą atsakomybę, neleidžiant atsirasti nepagrįstoms darbo užmokesčio dydžių disproporcijoms. Sparčiai augant šalies vidutiniam darbo užmokesčiui (2018 m. palyginus su 2017 m. – 9,6 proc., 2019 m. – su 2018 m. – 8 proc., ir pagal 2020 m.

prognozes – su 2019 m. – 6,4 proc.) ir nelabai sparčiai didėjant pareiginės algos baziniam dydžiui (2018 m. -1,7 proc., 2019 m. – 1,3 proc., 2020 m. – 1,7 proc.) dar labiau didėtų darbo užmokesčio disproporcijos tarp Konkurencijos tarybos pareigūnų ir kitų minėtų pareigūnų bei darbuotojų darbo užmokesčio.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2019 m. gegužės 28 d. plenariniame posėdyje pritarė po pateikimo Vyriausybės parengtam Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos patvirtinimo“ projektui (toliau – Strategija). Strategijoje įtvirtinami pagrindiniai viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio didinimo ir finansavimo principai: bazinis dydis turi būti viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio pagrindas; mažinti viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio netolygumus ir disbalansą, atsirandantį dėl darbo užmokesčio reglamentavimo skirtinguose įstatymuose ir nesisteminių šių įstatymų pakeitimų; vykdyti nuoseklią viešojo sektoriaus efektyvumo didinimo ir viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio didinimo politiką. Taip pat siūloma sistemiškai persvarstyti valstybės politikų, valstybės pareigūnų ir teisėjų darbo apmokėjimo nuostatas, siekiant išlaikyti jų proporcingumą su kitų viešojo sektoriaus darbo užmokestį reglamentuojančių įstatymų nuostatomis, atsižvelgiant ir į atitinkamų pareigybių hierarchiją, darbo sudėtingumą bei atsakomybės lygį.

Atsižvelgiant į Strategiją, artimiausiu metu bus pateikti Vyriausybei svarstyti įstatymų projektai dėl valstybės politikų ir valstybės pareigūnų, į kurių sudėtį įeina ir Konkurencijos tarybos pareigūnai, bei teisėjų atlyginimų, siekiant sistemiškai padidinti jų darbo užmokestį, suderinant su jau priimtais ir dar svarstomais viešojo sektoriaus darbo užmokestį reglamentuojančiais įstatymais ar jų projektais, atsižvelgiant į pareigybių hierarchiją ir nustatytą atsakomybę.

Viceministras

Eitvydas Bingelis

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai
E. pristatymo informacinė sistema

2019-08- Nr. 4-01-
Į 2019-07-30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba išanalizavo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktus Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektą Nr. 19-9055 (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo projektą Nr. 19-9056 (toliau – Projektas Nr. 2).

Pažymime, kad antikorupcinio vertinimo neatlikome, pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją neturime Projektui Nr. 2.

Projekto Nr. 1 18 straipsnyje, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 38 straipsnio 2 dalies 2 punktas, nustatyta, kad bauda gali būti sumažinama Vyriausybės tvarka nustatytais dydžiais, jeigu yra ir ši sąlyga – *ūkio subjektas Konkurencijos tarybai pateikė draudžiamo susitarimo įrodymus, kurie duoda didelę pridėtinę vertę siekiant įrodyti pažeidimą*. Tuo tarpu 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas (toliau – Direktyva) ir kuri įgyvendinama Projekto Nr. 1 nuostatomis, 18 straipsnio 2 dalies c punktas aiškiau apibūdina minėtą sąlygą: *pateikia įtariamo slapto kartelio įrodymus, kurie, palyginti su įrodymais, kuriuos nacionalinė konkurencijos institucija jau turi prašymo pateikimo metu, duoda didelės pridėtinės vertės siekiant įrodyti pažeidimą, kuriam taikoma baudų sušvelninimo programa*. Kadangi formuluotė „duoda didelę pridėtinę vertę“ yra diskrecinio vertinamojo pobūdžio, todėl praktikoje gali kilti nevienareikšmiškai vertinamų situacijų. Mūsų nuomone, į Projektą Nr. 1 tikslinga būtų įtraukti minėtos Direktyvos paryškintas nuostatas, nes jos šiek tiek konkrečiau vertinamojo pobūdžio kategoriją „didelę pridėtinę vertę“ laike, t. y. ūkio subjekto pateikta esminė informacija turi būti gauta anksčiau nei Konkurencijos taryba tą informaciją gavo iš kitų šaltinių. Taigi, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo, objektyvių sprendimų priėmimo, nuoseklios praktikos formavimosi ir skaidrumo, siūlome Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 38 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlygą išdėstyti taip: ūkio subjektas Konkurencijos tarybai pateikė draudžiamo susitarimo įrodymus, kurie palyginti su įrodymais, kuriuos Konkurencijos taryba jau turi, duoda didelę pridėtinę vertę siekiant įrodyti pažeidimą.

Direktorius pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Giedrius Būdvytis, tel. (8 706) 63 354, el. p. giedrius.budvytis@stt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2019- 08-21 Nr. (1.6E)2T-822
Į 2019-07-30 Nr. (15.27-43)-3-2921

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektą \(toliau – Įstatymo projektas\) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektą](#), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Konkurencijos įstatymo 11 str. 6 d. vietoj neapibrėžtos konstrukcijos „gali sustabdyti“ siūlome vartoti imperatyvią formą „sustabdo“, kadangi prašymui nagrinėti reikiamos informacijos papildomo gavimo iniciavimas turėtų būti viešojo administravimo subjekto pareiga. Analogiška pastaba ir Konkurencijos įstatymo 11 str. 7 d.

Be to, įvertinant tai, kad Konkurencijos įstatymo 11 str. 6 d. neapibrėžiama, kuriam terminui stabdomas 11 str. 2 d. nustatyto termino skaičiavimas (svarstyтина, ar neturėtų būti visgi stabdomas pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimas, o ne tik termino skaičiavimas) bei nustatomas naikinamasis 3 mėnesių terminas, siūlome apsvastyti, ar kartu neturėtų būti nustatoma pareiga informuoti ūkio subjektą apie termino sustabdymo pasekmes.

2. Konkurencijos įstatymo 17 str. 1 d., įvertinant Civilinio proceso kodekso 18 str. nuostatas, turėtų būti numatyta išlyga teismų sprendimams.

3. Konkurencijos įstatymo 17 str. 4 d. siūlytina derinti su Biudžetinių įstaigų įstatymo 10 str. vartojamomis sąvokomis ir kalbėti apie turtą, lėšas arba valstybės biudžeto asignavimus (biudžetas – neapibrėžta sąvoka).

4. Konkurencijos įstatymo 17 str. 5 d. nuostatos deklaratyvaus pobūdžio ir neapibrėžta, kokia tvarka realizuojamos. Pastebėtina, kad valstybės pareigą užtikrinti tinkamą valstybės institucijų aprūpinimą, reikalingą jų tinkamam finansavimui, savo doktrinoje yra suformulavęs Konstitucinis Teismas ir ši pareiga taikytina visų valstybės institucijų, įskaitant Konkurencijos tarybą, atžvilgiu.

5. Vertinant Konkurencijos įstatymo 18 str. 1 d. 12 p. nuostatas, svarstyтина, ar Konkurencijos taryba pati vykdyt švietimą, ar tik jį organizuos?

6. Vertinant Konkurencijos įstatymo 19 str. 11 d. nustatomus apribojimus, atkreipiame dėmesį į tai, kad interesų konflikto susiejimas tik su nagrinėtomis bylomis, iš esmės susiaurintų

apribojimų taikymą tik konkrečių bylų, kurios neišnagrinėtos Konkurencijos taryboje, nepasibaigęs apskundimo teismui terminas ar dar nesibaigęs teisminis nagrinėjimas, atžvilgiu, tuo tarpu pabaigtų pažeidimų tyrimo ir koncentracijos nagrinėjimo bylų (įskaitant teisminį nagrinėjimą) atveju, kaip ir kitų nesusijusių bylų atveju, apribojimas neveiktų, nors galimybė artimoje ateityje įsidarbinti ūkio subjekte ar jam atstovauti gali daryti įtaką sprendimo to ūkio subjekto atžvilgiu priėmimui (pvz., latentinės korupcijos forma, kai už teigiamus sprendimus asmuo įdarbinamas ūkio subjekte).

7. Siūlome įvertinti, ar Konkurencijos įstatymo 21 str. 2 d. neturėtų būti nustatytas minimalus terminas paaiškinimų pateikimui.

8. Konkurencijos įstatymo 21 str. 7 d. formuluotė neįvertina, kad tik susipažinus su prašymu (o tai vėlesnė nei prašymo priėmimas stadija) galima identifikuoti prašymo turinį ir jo atžvilgiu priimti atitinkamą sprendimą (pvz., nenagrinėti, grąžinti pareiškėjui). Pvz., netgi prašymo nepriėmimas, vien atsižvelgiant į dokumento pavadinimą, neįvertinus jo turinio (ar nėra jame ir kitų prašymų ar skundų), galėtų būti laikomas neatsakingu ir neatitinkančiu Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 13 p. įtvirtinto išsamumo principo.

9. Siūlome įvertinti Konkurencijos įstatymo 21 str. 12, 13 d., 29 str. 2 d., 53 str. 5 d., 9 d. teikiamų nuorodų į Konkurencijos įstatymo 21 str. atitinkamas dalis tinkamumą.

10. Konkurencijos įstatymo 21 str. turėtų būti apibrėžtos esminės 15-17 d. taikymo sąlygos ir kriterijai. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Konkurencijos įstatymo 21 str. 18 d. nustatytas kriterijus „kiek to reikia Konkurencijos tarybai jai pavestoms funkcijoms atlikti“ pernelyg abstraktus ir ne visais atvejais būtų pagrįstas.

11. Konkurencijos įstatymo 21 str. 17 d. turėtų būti kalbama apie principų *taikymo* apribojimą.

12. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Konkurencijos įstatymo 25 str. 8-9 d. turinys neatitinka straipsnio pavadinimo.

13. Konkurencijos įstatymo 26 str. pakeitimai, atsisakant teismo leidimo instituto taikymo, bet tuo pačiu paliekant nuostatą, kad skundo padavimas laikinųjų priemonių taikymo nesustabdo, iš esmės keičia laikinųjų priemonių taikymą ir įgyvendinimą, atimant galimybę teisminei valdžiai vykdyti pirminę taikomų priemonių teisėtumo ir proporcingumo priežiūrą pirminėse laikinųjų priemonių skyrimo ar apskundimo stadijose. Siūlomas reguliavimas turėtų būti peržiūrėtas ir įvertinta, ar, atsisakius teismo leidimo instituto, visgi neturėtų būti numatyta galimybė ūkio subjektui kreiptis į teismą ir dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo – laikinųjų priemonių taikymo sustabdymo, iki skundas bus išnagrinėtas iš esmės.

14. Atsižvelgiant į aiškinamajame rašte pateiktą informaciją apie konkurencijos pažeidimų tyrimų trukmę (iki 7 metų), atkreipiame dėmesį į tai, kad Konkurencijos įstatymo 29 str. 3 d. nuostatų realizavimas praktikoje gali kelti sunkumų ginant pažeistas teises teisme, kadangi ieškinio senaties terminai (pvz., dėl žalos atlyginimo – 3 metai) skaičiuojami nuo pažeidimo paaiškėjimo momento, o kai atitinkamas teisių pažeidimas, iš kurio kildinama žala, paaiškėtų Konkurencijos tarybos tyrimo metu ir tam įrodyti reikėtų remtis Konkurencijos įstatymo 29 str. 3 d. nurodyta informacija, konkrečioje byloje konkretus teismas savo nuožiūra spęstų dėl senaties terminų atstatymo ar bylos sustabdymo. Kokia šiuo atveju bus suformuota teismų praktika, numatyti negalima.

15. Konkurencijos įstatymo 35 str. 4 d. 1 p. skirsnio numeriai turėtų būti nurodomi žodžiais.

16. Konkurencijos įstatymo 35 str. 4 d. 1 ir 4 p. siūlome sukonkretinti konstrukciją „bent vienas ūkio subjektas“, atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2019/1 29 str. 1 d. nuostatą „dėl kurios vykdomos vykdymo užtikrinimo procedūros“.

Be to, siūlome įvertinti, ar Įstatymo projektu neturėtų būti perkelta ir Direktyvos (ES) 2019/1 29 str. 1 d. antrosios pastraipos paskutiniojo sakinio nuostata „Tai taikoma visoms *darant pažeidimą dalyvavusioms* įmonėms ar įmonių asociacijoms.“, taip konkretizuojant subjektų, kurių atžvilgiu taikoma norma, ratą.

17. Konkurencijos įstatymo 35 str. 6 d. nuostatos, ta apimtimi, kiek lieka neapibrėžta ekonominio vieneto sąvoka, neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 6 p. įtvirtinto teisėkūros aiškumo principo. Siūlome, įvertinant Direktyvos (ES) 2019/1 preambulės 46 p. ir 13 str. 5 d. nuostatas bei teismų praktiką, įstatyme apibrėžti ekonominio vieneto sąvoką.

18. Vertinant Konkurencijos įstatymo 58 str. 1 d. vartojamą konstrukciją „susiję dokumentai“ siūlome įvertinti, ar derinant su Direktyvos (ES) 2019/1 25 str. ji neturėtų būti plečiama, apimant ir preliminarinius prieštaravimus, sprendimus, procedūrinius aktus.

19. Konkurencijos įstatymo 58 str. 2 d. paskutiniame sakinyje apibrėžtina, kokiame teisės akte ar kokio subjekto nustatyti reikalavimai turimi omenyje.

20. Konkurencijos įstatymo 58 str. 4 d. vartojama konstrukcija „turi teisę...pateikti“, neapibrėžta ir nereglamentuoti konkreta (teigiamo ar neigiamo) sprendimo priėmimo kriterijai.

21. Tuo pačiu siūlome įvertinti, ar Konkurencijos įstatymo 58 str. 7 d. nuostatos neturėtų apimti ir senaties terminų vykdomajam dokumentui pateikti (Civilinio proceso kodekso 606 str. 3 d.).

22. Vertinant Konkurencijos įstatymo 58 str. 9 d. nuostatas, pažymėtina, kad esminės išlaidų atlyginimo sąlygos (subjektas, atlyginantis išlaidas, atlyginimo apskaičiavimo principai) turėtų būti apibrėžtos įstatyme.

23. Siūlome įvertinti, ar, įvertinant Įstatymo projekto 26 str. 3 d. turinį, Įstatymo projekto 26 str. neturėtų būti aiškiai pasisakyta ir dėl atsakomybę reglamentuojančių nuostatų (ne)taikymo pažeidimams, padarytiems iki pakeitimų įsigaliojimo (tačiau nustatytiems po pakeitimų įsigaliojimo), taip pat dėl trunkamojo pobūdžio pažeidimų, kurie tęsiami po pakeitimų įsigaliojimo.

24. Įstatymo projekto lyginamajame variante vaizduojant 3 straipsniu daromus pakeitimus, turėtų būti dėstomas ir keičiamo straipsnio numeris bei pavadinimas. Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projekto lyginamajame variante neturėtų būti paryškintas žodis „išskyrus“.

25. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymo priedą sudaro punktai, Įstatymo projekto 25 str. turėtų būti kalbama apie priedo pildymą 3 p.

26. Aiškinamasis raštas pildytinas nurodant ir Vyriausybės priimamą įgyvendinanti teisės aktą, arba, jei tokio teisės akto priėmimas arba keitimas nenumatomas, turėtų būti atitinkamai tikslinama Įstatymo projekto 26 str. 2 d.

27. Papildomai atkreipiame dėmesį į tai, kad, atsižvelgiant į tai, jog Konkurencijos įstatymo 3 str. pildomas dviem viena po kitos einančiomis dalimis, buvusių dalių pernumeravimą tikslinga daryti paskutine straipsnio dalimi, atsisakant tarpinio pernumeravimo.

28. Parengtoje atitikties lentelėje yra nurodoma 10 priemonių, skirtų Direktyvos (ES) 2019/1 perkėlimui, tačiau tik 2 iš jų yra įtrauktos į Direktyvos (ES) 2019/1 įgyvendinimo planą

LINESIS sistemoje. Be to, Direktyvos (ES) 2019/1 įgyvendinimo plane LINESIS yra nurodomos 2 priemonės, kurių nėra parengtoje atitikties lentelėje. Prašome patikslinti Direktyvos (ES) 2019/1 įgyvendinimo planą ir atitikties lentelę, nurodant vieningą teisės aktų, būtinų Direktyvos (ES) 2019/1 perkėlimui į nacionalinę teisę, sąrašą.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Darius Trinkūnas, (8 5) 266 2912, el. p. darius.trinkunas@tm.lt

Ričard Dzikovič, (8 5) 266 2939, el. p. ricard.dzikovic@tm.lt

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Per TAIS

2019-08- Nr. 2R- (3.2.E)
Į 2019-07-30 Nr. 19-9017

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), išnagrinėjusi Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo projektą (toliau – Projektas) pastabų ir pasiūlymų pagal kompetenciją Projektui neturi.

Inspekcija išnagrinėjusi Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektą (toliau – Įstatymo Nr. VIII-1099 projektas), pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – Reglamentas) 5 straipsnio 1 dalies c punktas, įtvirtinantis duomenų kiekio mažinimo principą, reiškiantį, kad asmens duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi. Be to, vadovaujantis Reglamento 6 straipsnio 3 dalimi, jeigu teisėkūros priemone yra nustatytas asmens duomenų viešinimas, tuomet turi būti nustatytas asmens duomenų viešinimo tikslas.

Įstatymo Nr. VIII-1099 projekto 3 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Konkurencijos taryba, gavusi pranešimą apie koncentraciją, apie tai paskelbia Konkurencijos tarybos interneto svetainėje ir nurodo koncentracijos pobūdį ir koncentracijoje dalyvaujančias šalis. Vadovaujantis minima nuostata galima pasisakoma apie juridinių asmenų duomenų viešą paskelbimą Konkurencijos tarybos svetainėje. Atkreipiamė dėmesį į tai, kad Reglamento preambulės 14 konstatuojamoje dalyje nustatyta, kad šiuo reglamentu užtikrinama apsauga turėtų būti taikoma fiziniams asmenims tvarkant jų asmens duomenis, tačiau jis neapima juridinių asmenų ir, visų pirma, su juridinio asmens statusą turinčių įmonių duomenų, įskaitant juridinio asmens pavadinimą, teisinę formą ir kontaktinius duomenis, tvarkymo. Vis dėlto pažymėtina, kad Europos Komisija informuodama apie Reglamento taikymą yra pažymėjusi, kad informacija, susijusi su vienanare įmone, gali būti laikoma asmens duomenimis, jeigu pagal ją galima nustatyti fizinio asmens tapatybę. Asmens duomenų apsaugos taisyklės taip pat taikomos visiems asmens duomenims, susijusiems su profesinę veiklą vykdančiais fiziniais asmenimis, pavyzdžiui, įmonės ar organizacijos darbuotojais, kaip antai, darbo el. pašto adresams, tokiems kaip vardas.pavardė@įmonė.eu, arba darbuotojų darbo telefono ryšio numeriams. Taigi aptariamų atveju, manytina, jeigu juridinio asmens pavadinimas būtų sudarytas iš fizinio asmens asmens duomenų, tuomet tokiems duomenims būtų taikomas Reglamentas. Atsižvelgdami į tai, rekomenduojame

įvertinti, ar nėra poreikio tikslinti Įstatymo Nr. VIII-1099 projekto 3 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalį, numatant viešai skelbiamus koncentracijoje dalyvaujančių šalių duomenis baigtiniu sąrašu ir nurodant šių duomenų skelbimo tikslą (jei gali būti skelbiami asmens duomenys).

2. Projekto Nr. VIII-1099 aiškinamajame rašte nurodyta, kad „<...> Projekto Nr. VIII-1099 8 straipsniu siūlomu Įstatymo 21 straipsnio 14–17 dalių papildymu dėl asmens duomenų siekiama nustatyti balansą tarp duomenų subjektų teisių ir duomenų valdytojų ir tvarkytojų pareigų. Tuo tikslu Įstatyme siūloma įtvirtinti Konkurencijos tarybos teisę apriboti duomenų subjektų teises ir duomenų valdytojų bei duomenų tvarkytojų pareigas, nurodytas 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – BDAR) 5, 12–22 ir 34 straipsniuose, kai Konkurencijos taryba atlieka jai pagal įstatymus priskirtų įstatymų priežiūros funkcijas. *Tokia galimybė yra nustatyta BDAR 23 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad tokie apribojimai galimi valstybės narės teisėkūros priemonė, jei yra išpildomos BDAR 23 straipsnyje nurodytos sąlygos.* Taigi BDAR 23 straipsnis pats neapriboja minėtų asmens duomenų subjektų teisių ir asmens duomenų valdytojų ir tvarkytojų pareigų, bet suteikia galimybę valstybėms narėms tokį apribojimą numatyti nacionalinėje teisėje. Įstatyme asmens duomenų subjektų teisės ir asmens duomenų valdytojų ir tvarkytojų pareigos būtų apribotos BDAR 23 straipsnio 1 dalies e) punkto pagrindu <...>“.

Reglamento 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta, visų pirma visuose šio straipsnio 1 dalyje nurodytose teisėkūros priemonėse pateikiamos konkrečios nuostatos, susijusios tam tikrai atvejais bent su, pavyzdžiui, duomenų tvarkymo tikslais arba duomenų tvarkymo kategorijomis, asmens duomenų kategorijomis ir kt.

Bet kokie duomenų subjekto teisių apribojimai turi atitikti Europos Sąjungos teisės taikymo sritį, tačiau tokiam tvarkymui taikomos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) nuostatos. Konvencijos, kaip išaiškinta pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ir visų pirma tokiais apribojimais negalima pažeisti tų teisių ir laisvių esmės. Konvencijos 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo asmeninis ir jo šeimos gyvenimas, buto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas. Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalimi, valdžios pareigūnai neturi teisės kištis į naudojimąsi šia teise, išskyrus įstatymo numatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, viešosios tvarkos ar šalies ekonominės gerovės interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų žmonių teisėms ir laisvėms apsaugoti. Europos Žmogaus Teisių Teismas ne vienoje byloje pasisakė, kad žmogaus teisės gali būti ribojamos tik įstatymais, teisėtais tikslais ir jei tai būtina demokratinėje visuomenėje (pvz., EŽTT sprendimai *S. and Marper v. UK*, *M.K v. France*).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas taip pat yra suformulavęs principus, kuomet ir kaip žmogaus teisės gali būti ribojamos. 1997 m. vasario 13 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarime nurodyta, kad „Tarp asmens teisių ir laisvių iš vienos pusės ir visuomenės interesų – iš kitos neretai kyla konfliktų, o kartais atsiranda ir prieštaravimų. Demokratinėje visuomenėje tokie prieštaravimai sprendžiami derinant skirtingus interesus ir siekiant nepažeisti jų pusiausvyros. Vienas iš interesų derinimo būdų yra asmens teisių ir laisvių ribojimas. Beje, tokią galimybę numato ir Konvencija. Pagal šią Konvenciją ir susiformavusią Europos žmogaus

teisių teismo praktiką tokie apribojimai galimi, t. y. laikomi pagrįstais, jeigu atitinka dvi sąlygas: 1) yra teisėti ir 2) būtinai reikalingi demokratinėje visuomenėje. Teisėtumo reikalavimas reiškia, kad apribojimai turi būti nustatomi tik įstatymu, kuris viešai paskelbiamas, o jo normos suformuluojamos pakankamai aiškiai. Įstatymais apibrėžiant teisių įgyvendinimo ribas, būtina atsižvelgti į atitinkamos teisės (ar laisvės) paskirtį bei prasmę ir Konstitucijoje nustatytas jos ribojimo galimybes bei sąlygas. Ieškant atsakymo į klausimą, ar konkretus ribojimas yra būtinai reikalingas demokratinėje visuomenėje, pirmiausia reikia išsiaiškinti ribojimo tikslus bei paskirtį, o antra, nustatyti, ar ribojimo priemonės yra proporcingos siekiamam teisėtam tikslui“.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, laikytina, kad bendro pobūdžio duomenų subjektų teisių apribojimai, taikomi paties duomenų valdytojo nuožiūra, kaip numatyta Įstatymo Nr. VIII-1099 projekto 8 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 21 straipsnio 15, 16, 17 ir 18 dalyse neatitiktų Konvencijos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatų bei suformuotos Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikos. Pagal siekiamą teisinį reguliavimą duomenų valdytojas vadovaudamasis jo atliekamą asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančiu įstatymu, kiekvienu konkrečiu atveju, atlikęs individualų situacijos įvertinimą, spręstų, pavyzdžiui, kada ir kokia apimtimi ribotai įgyvendinti duomenų subjekto teises, kokius apriboti asmens duomenų tvarkymo principus pagal Reglamento 5 straipsnį, kai toks apribojimas yra reikalingas duomenų subjekto teisėms įgyvendinti. Šiuo atveju, pažymėtina, kad žmogaus teisių ribojimo klausimas yra įstatymų leidėjo, o ne paties duomenų valdytojo kompetencijoje.

Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Įstatymo Nr. VIII-1099 projekto 8 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 21 straipsnio 15, 16, 17 ir 18 dalis atsižvelgiant į Reglamento 23 straipsnio 2 dalį.

Direktorius pavaduotoja

Danguolė Morkūnienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

Nr.
Į 2019-07-30 Nr. 3-2921

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Vidaus reikalų ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 1, 3, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 38¹, 40, 53, 57 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 39¹ straipsniu ir VIII skyriumi įstatymo projektą (toliau – **Projektas**) ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo projektą (toliau kartu – Projektai), teikia šias pastabas.

1. Projekto 7 straipsnio 1 dalyje keičiamo Konkurencijos įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatoma, kad Konkurencijos tarybos pirmininkas ir nariai yra valstybės pareigūnai, kurių teisių ir pareigų ypatumus nustato Konkurencijos įstatymas ir kad, Konkurencijos tarybos pirmininkui ir nariams *Lietuvos Respublikos darbo kodeksas taikomas tiek, kiek jų teisių ir pareigų nereglamentuoja Konkurencijos įstatymas*. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnio 3 dalį Seimo ir Respublikos Prezidento paskirtiems valstybinių (nuolatinių) komisijų ir **tarybų** pirmininkams, jų pavaduotojams ir nariams, taip pat pagal specialius įstatymus įsteigtų komisijų, **tarybų**, fondų valdybų pirmininkams ir nariams taikomi Valstybės tarnybos įstatymo 4, 38 ir 39 straipsniai, reglamentuojantys *nepriekaištingos reputacijos reikalavimus* bei *pareigą* atlyginti valstybės institucijai ar įstaigai padarytą *žalą*. Taigi Konkurencijos tarybos pirmininko, jo pavaduotojų ir narių materialinės atsakomybės sąlygos šiuo metu yra nustatytos Valstybės tarnybos įstatymo 38 ir 39 straipsniuose. Atsižvelgus į tai, keičiamo Konkurencijos įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje tikslintina, kad Konkurencijos tarybos pirmininko ir narių teisių ir pareigų ypatumus nustato ne tik Konkurencijos įstatymas, bet ir *Valstybės tarnybos įstatymas*, o Darbo kodeksas taikomas tiek, kiek Konkurencijos tarybos pirmininko ir narių teisių ir pareigų nereglamentuoja Konkurencijos įstatymas ir *Valstybės tarnybos įstatymas*. Neįtvirtinus siūlomos nuostatos, gali kilti Konkurencijos tarybos pirmininko, jo pavaduotojų ir narių atsakomybės įgyvendinimo problemų, t. y., būtų neaišku, ar taikyti Valstybės tarnybos įstatymo 38 ir 39 straipsnius ar Darbo kodekso X skyrių „Žalos atlyginimas“.

2. Valstybės pareigūnų darbo apmokėjimą nustato Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų įstatyme įstatymas. Šiuo metu pagal Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų įstatymo priedėlio IV skyriaus 6 punktą Konkurencijos tarybos (toliau – Tarybos) pirmininko pareiginės algos koeficientas yra 12,3, pirmininko pavaduotojų – 11, narių – 9,5. Tuo tarpu Projekto 7 straipsniu keičiamo Konkurencijos įstatymo 19 straipsnio 7 dalyje siūloma Tarybos pirmininkui, pirmininko pavaduotojams ir nariams pareiginės algos dydį reguliuoti ne Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų įstatymu, o atsižvelgiant į Lietuvos statistikos

departamento skelbiama vidutinį mėnesinį *bruto* darbo užmokesčio dydį Tarybos pirmininkui nustatant **5 šalies ūkio darbuotojų vidutinių mėnesinių *bruto* darbo užmokesčių dydžių pareiginę algą**, Tarybos pirmininko pavaduotojams **95**, o Tarybos nariams – **90** procentų Tarybos pirmininko pareiginės algos dydžio pareigines algas.

Pastebėtina, kad Projektu Tarybos pirmininko alga padidėtų 2,19 karto:

Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų įstatyme nustatytas Tarybos pirmininko darbo užmokestis, Eur	Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis darbo užmokesčio <i>bruto</i> dydžio 2018 m. vidurkis, Eur	Įstatymo projektu siūloma nustatyti pareiginė alga, Eur
12,3 x 173 = 2127,9	931,98	931,98 x 5 = 4659,9

Pastebėtina, kad lyginant su kitų valstybės politikų ir pareigūnų pareigine alga Tarybos pirmininko pareiginės algos dydis būtų neproporcingai didelis (pvz., Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko pareiginės algos koeficientas 25,8, pareiginė alga – **4463,4**) ir iškreipiantis vieningą darbo užmokesčio sistemos reguliavimą. Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos patvirtinimo“ projekte Nr. XIIIP-3464 išreikštą poziciją (sieki) – *sistemiškai persvarstyti valstybės politikų, valstybės pareigūnų ir teisėjų darbo apmokėjimo nuostatas, siekiant išlaikyti jų proporcingumą su kitų viešojo sektoriaus darbo užmokestį reglamentuojančių įstatymų nuostatomis, atsižvelgiant ir į atitinkamų pareigybių hierarchiją, darbo sudėtingumą bei atsakomybės lygį*, manome, kad valstybės pareigūnų darbo užmokesčio reguliavimas specialiaisiais įstatymais iškreiptų vieningą darbo užmokesčio sistemos reguliavimą, todėl tikslinga sistemaiškai peržiūrėti Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme nustatytus pareiginių algų koeficientus, padidinant darbo užmokestį visiems valstybės pareigūnams. Pažymėtina, kad šiuo metu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi ir Vidaus reikalų ministerijai 2019 m. liepos 29 d. raštu Nr. (11.10-53)STAP-197 „Dėl įstatymo projekto“ pateikusi derinti Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 3, 4, 5 straipsnių ir priedėlio pakeitimo įstatymo projektą, kuriame sistemaiškai peržiūrimi *visų* valstybės pareigūnų pareiginių algų dydžiai (pvz., Konkurencijos tarybos pirmininkui nustatomas pareiginės algos koeficientas yra **19,2**, Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotojui – **17,5**, o nariams – **16,9**).

Vidaus reikalų viceministras

Tautvydas Tamulevičius

D. Cicėnas, tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt

J. Guščiūtė, tel. (8 5) 271 8325, el. p. janina.gusciute@vrm.lt

S. Šarkutė, tel. (8 5) 271 8919, el. p. sandra.sarkute@vrm.lt